

El perdó de l'imperdonable

► Un assassí i jo serem iguals davant la justícia divina d'un déu en qui fa temps que no crec

Care Santos

Foto: Timothy Neesam

El perdó m'intriga. Primer, per la convivència tan estreta que hi tenim. Des de petits, ens eduquen per demanar perdó. Perdó al company, a la germana, als pares, al mestre. Tinc la impressió que als adults ens preocupa més la petició que no pas la sinceritat. El perdó es demana, sí, però sovint amb una cantarella i una ganyota falses, de circumstàncies.

Em neguiteja que algú sigui capaç d'atorgar el perdó. Penso en els ecos que tot plegat té amb la religió que em van inculcar. A mi em perdonava setmanalment un capellà mig

sord que venia a confessar-nos al col·legi de monges on vaig fer la primària. Em perdonava en nom d'un altre, superior seu, a qui es veu que jo havia ofès amb els meus pecats de nena de deu anys. Pecats de pa sucat amb oli. Després el capellànet sord m'imposava, a criteri seu, una penitència. Amb allò tot quedava resolt fins la propera.

L'autèntica penitència d'aquelles confessions setmanals, però, era una altra: els crits que havies de fer durant la confessió perquè el pobre home sentís alguna cosa. Al darrere, les companyes, malèvoles, vestides amb l'uniforme gris horrorós, reien per sota el nas perquè ho sentien tot. Feia molta vergonya.

Amb els anys he après coses del perdó. Hi ha fets terribles que perdones com si res. Perdones perquè ho vols, perquè et cal, perquè l'alternativa és pitjor que el greuge, perquè t'hi va la vida. Perdones sense que t'ho demanin, sense saber per què. Fins i tot tu te'n sorprens, quan hi penses. Perdones de debò, amb el cor. No oblides, però gairebé. No oblides, però fas com si.

Hi ha coses, en canvi, que costen més de perdonar. Tothom en guarda alguna al calaix de sota. Aquella companya de l'escola que durant un parell de cursos va dedicar un interès gairebé professional a amargar-te la vida. Dit així, sembla que no va ser important, però ho va ser. Han passat 32 anys i moltes coses, i ara ja no saps ben bé com t'has de comportar, davant d'aquell record que encara fa mal. Potser tu també has perdonat i ni tan sols saps quan.

El que més m'intriga de tots, però, és el perdó institucional. Tota aquesta fal·lera oficial de disculpar-se per coses que van passar quan qui demana perdó encara no havia ni nascut. Em sembla massa fàcil: fem-la ben grossa, que qui vingui al nostre darrere ja es disculparà. També em neguiteja el perdó cristià: tothom serà perdonat, no importa què hagi fet. Un assassí i jo serem iguals davant la justícia divina d'un déu en qui fa temps que no crec. Jo, que mai no he volgut ofendre ni una mosca. Quina justícia més injusta.

És normal que, amb tot aquest garbuix al cap, em sacsegés llegir La lectura com a pregària, del filòsof i escriptor Joan-Carles Mèlich. Després de llegir Derrida, filòsof fundacional en la matèria, Mèlich el parafraseja, l'homenatja i el reescriu. Vaig provar de llegir Derrida, ho confesso, però no va interessar-me. No em calia. El professor Mèlich, que és un lector literari, humanista, posseeix un instint que pocs dels del seu gremi tenen: el de la paraula justa, incisiva. L'instint de dir les coses bé, no només de dir-les. Les cites de Mèlich emocionen, van directes al fetge. Per això reclamen, exigeixen, atenció i conviden a la reflexió. Com aquesta que em va trasbalsar: «Tan sols es pot perdonar l'imperdonable». El pensament de Mèlich sobre el perdó em va ocupar uns quants dies, intrigada, empesa per aquesta cita. Vaig llegir a la recerca de respostes, sentint-me petita,

amb delit per aprendre.

Potser per buscar encara més respostes, o potser per demostrar-me a mi mateixa que havia entès alguna cosa, vaig escriure una novel·la. O potser la novel·la ja existia, i totes aquestes lectures només la van engreixar i –n'estic segura– millorar. El dia de Reis un jurat format per persones que admiro va considerar que aquesta novel·la valia alguna cosa. I jo no puc estar més contenta, és clar.